

Dr hab. Piotr Sadkowski, prof. UMK
Prodziekan ds. kształcenia

Toruń, 6 grudnia 2021 r.

Wydziału Humanistycznego UMK

Dr hab. Violetta Wróblewska, prof. UMK
Dziekan Wydziału Humanistycznego UMK

Dr hab. Andrzej Moroz, prof. UMK
Prodziekan ds. współpracy z zagranicą,
organizacji i rozwoju
Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia
Wydziału Humanistycznego UMK

Raport z hospitacji zajęć i ankiet studenckich za rok akademicki 2020/2021

W roku akademickim 2020/2021 przeprowadzono na Wydziale Humanistycznym UMK hospitacje 104 zajęć dydaktycznych.

Wszystkie wizytowane zajęcia – wykłady, ćwiczenia i seminaria – były realizowane zdalnie, w formie synchronicznych wideokonferencji na platformach Teams lub BigBlueButton. Z ocen i komentarzy zawartych w arkuszach hospitacyjnych wynika, że zarówno pracownicy, jak i studenci opanowali techniki pracy zdalnej za pomocą – rekomendowanych przez UMK – narzędzi informatycznych, przeznaczonych do realizacji procesu dydaktycznego. W tym zakresie zwracano uwagę na sprawne wykorzystanie w trybie on-line materiałów audiowizualnych, wzbogacających i uatrakcyjnających zajęcia, oraz – w kilku przypadkach – umiejętne łączenie pracy synchronicznej z ćwiczeniami wykonywanymi asynchronicznie na platformie Moodle. W arkuszach hospitacyjnych za rok akademicki 2020/2021 podkreślano także zwieńczone sukcesem starania o stworzenie na zajęciach dydaktycznych przyjaznej atmosfery i warunków w możliwie największym stopniu przypominających pracę stacjonarną (np. dzięki wykorzystaniu funkcji osobnych pokojów na platformie Teams w celu zintensyfikowania interakcji pomiędzy studentami).

Odnotowano też problemy wynikające ze stosowania systemu zdalnego, takie jak zwiększone trudności w utrzymywaniu uwagi i aktywizowaniu studentów czy ograniczenie możliwości indywidualizacji kształcenia. Tego typu problemy są wyraźniej widoczne podczas pracy w grupach z dużą liczbą uczestników.

Nieliczne, formułowane w poszczególnych arkuszach hospitacyjnych, zalecenia dotyczące poprawy technik i metod pracy dydaktycznej odnosiły się do:

- konieczności zapewnienia w większym stopniu informacji zwrotnej w trakcie ćwiczeń;
- poprawienia artykulacji wypowiedzi i ulepszenie materiału wizualnego (slajdów) podczas wykładu;
- zmniejszenia udziału metody podawczej na ćwiczeniach;
- wykorzystania uaktualnionej bibliografii;
- ściślejszego skorelowania prowadzonych ćwiczeń z założeniami programowymi zawartymi w sylabusie.

Powyższe obserwacje znajdują swoje odzwierciedlenie w części ankiet studenckich oceniających zajęcia dydaktyczne prowadzone na Wydziale Humanistycznym UMK w roku akademickim 2020/2021.

Kierownicy katedr dokonali w listopadzie br. analizy ankiet zajęć dydaktycznych za rok akademicki 2019/2020, prowadzonych przez pracowników etatowych Wydziału Humanistycznego, i następnie przekazali ich wyniki w postaci wypełnionych zbiorczych formularzy ewaluacyjnych prodziekanowi ds. kształcenia. Ankiety dotyczące zajęć realizowanych przez inne osoby (doktorantów, pracowników zatrudnionych w ramach umów cywilno-prawnych) zostały przeanalizowane bezpośrednio przez władze dziekańskie.

W większości przypadków stwierdzono dobre lub bardzo dobre wyniki w odniesieniu do **kryteriów 1-3 (przygotowanie prowadzącego do zajęć; realizacja zajęć w sposób jasny i zrozumiały; efektywne wykorzystywanie czasu przeznaczanego na zajęcia) i 6-8 (sprawiedliwe ocenianie studentów przez prowadzącego; wykazywanie właściwego poziomu kultury; dostępność prowadzącego na konsultacjach).**

Jednakże należy zwrócić uwagę na pojawiające się w części ankiet zastrzeżenia dotyczące **jasności przekazu** w trakcie procesu dydaktycznego. Sygnalizowane problemy w tym zakresie mogą wynikać, przynajmniej po części, z pracy w trybie zdalnym. Mimo iż ankiety świadczą o ogólnie dobrym opanowaniu metod pracy na odległość, praca w warunkach ograniczeń spowodowanych pandemią uwypukla **konieczność dbałości o komunikatywność, dostosowania toku zajęć i/lub poziomu języka obcego do poziomu grupy, zapewnienie informacji zwrotnej** (podczas zajęć i w kontekście ewaluacji prac domowych wykonywanych przez studentów).

Podobnie jak w semestrze letnim roku akademickiego 2019/2020, w ubiegłym roku ponownie trudności związane z trybem zdalnym unaocznily wyraźniej **niedogodności pracy w dużych grupach ćwiczeniowych**. Analiza ankiet wskazuje również na utrzymujący się (pomimo udoskonalenia technik pracy na odległość i upowszechnienia się wśród pracowników stosowania narzędzi e-learningowych) **problem niekompatybilności niektórych zajęć (zwłaszcza tych o charakterze praktycznym, warsztatowym i wymagających wielokierunkowej interakcji) z formą zdalną**.

Doświadczenie trzech semestrów pracy na odległość prowadzi jednoznacznie do stwierdzenia – przewijającego się w raportach z analiz ankiet – o **zdecydowanej wyższości zajęć zdalnych prowadzonych synchronicznie nad pracą asynchroniczną**. W przypadku tej drugiej formy zajęć zdalnych uwidacznia się wyraźnie problem ograniczonego, nieregularnego kontaktu z prowadzącym. Pojawiają się także komentarze dotyczące demotywuującego charakteru pracy asynchronicznej ze względu na brak możliwości dyskusji oraz ograniczoną (lub wręcz nieobecną) interakcję (co dodatkowo niekorzystnie odbija się na rozwijaniu kompetencji społecznych w procesie uczenia się). Dlatego też warto ograniczyć zajęcia w formie asynchronicznej do wyjątkowych, uzasadnionych przypadków (np. ćwiczenia polegające na samodzielnej pracy z programem komputerowym bez udziału wykładowcy).

W kilku przypadkach odnotowano problem niepunktualnego rozpoczynania zajęć przez prowadzących. Pojawia się przypuszczenie, że mogło być to spowodowane problemami technicznymi doświadczanymi dość często w pracy zdalnej (np. zakłócenia połączenia internetowego).

W analizach ankiet z ubiegłego roku akademickiego odnotowano pozytywne opinie dotyczące poziomu **kultury osobistej** prowadzących zajęcia. Wskazuje się na znaczenie, jakie studenci przypisują życzliwości nauczycieli akademickich odnoszących się z jednakowym szacunkiem do wszystkich uczestników zajęć i umożliwiających im swobodne wyrażenie opinii. **Choć uwagi krytyczne na temat kultury osobistej są nieliczne, nie mogą one pozostać bez reakcji, kiedy nawet pojedyncze głosy są sygnałami niebezpiecznych zjawisk (np. seksizm, krzywdzące zachowanie, dyskryminacja, nachalne i wartościujące prezentowanie własnego światopoglądu).**

Kolejny rok z rzędu oceny zawarte w ankietach w **kryteriach 4 (realizacja programu zawartego w sylabusie), 5 (osiągnięcie efektów zawartych w sylabusie) i 9 („To były wartościowe zajęcia”)** są **niższe** w porównaniu z pozostałymi komponentami ewaluacji danych zajęć. Powraca zatem pytanie o zależność pomiędzy takimi ocenami a poziomem dbałości zarówno o **przygotowanie sylabusów** (także w zakresie jasnego, precyzyjnego **określenia warunków i kryteriów zaliczenia**), jak i o właściwe zaznajamianie z nimi studentów przez prowadzących na początku semestru. Niższe oceny stopnia realizacji programu i efektów oraz przydatności zajęć mogą bowiem wynikać z braku znajomości treści sylabusów wśród uczestników procesu dydaktycznego. Na gorszą ocenę kryterium 9. wpływać może też nieprecyzyjność i ogólnikowość sformułowania „wartościowe zajęcia”, ale także brak świadomości powiązania poszczególnych zajęć z założeniami całościowymi i cząstkowymi programu studiów. Uzasadnione jest też przypuszczenie, że niższa ocena w tym zakresie pojawia się, gdy studenci nie dostrzegają możliwości praktycznego zastosowania osiągniętych efektów uczenia się (zwłaszcza w przypadku zajęć o charakterze teoretycznym). Ten ostatni aspekt wskazuje wciąż na problem tych oczekiwań studentów, których spełnienie wymagałoby przekształcenia prowadzonych przez Wydział Humanistyczny studiów ogólnoakademickich w kierunku praktyczne.

Z kolei w przypadku jedyne go kierunku praktycznego (LPiC) powraca (podobnie jak w roku ubiegłym) problem powierzania zajęć pracownikowi, którego zainteresowania naukowe różnią się z przewidzianymi dla przedmiotu treściami i efektami.

Kierownicy katedr wskazali **działania naprawcze**, przynoszące – jak zostało to podkreślone – oczekiwane skutki, podejmowane w oparciu o wyniki ankiet: rozmowy z pracownikami, polecenie pisemnego ustosunkowanie się do problemów sygnalizowanych w ankietach, autoewaluacja, modyfikacja przydziału zajęć.

W komentarzach dotyczących procesu ankietowania, tak jak w poprzednich latach, kierownicy katedr zwracają uwagę na **bardzo niską zwrotność**. Ponadto w ankietach odnotowuje się często opinie skrajne, to znaczy wyrażane albo przez osoby bardzo zadowolone, albo bardzo niezadowolone. Natomiast większość uczestników zajęć nie korzysta z ankiet, co znacznie obniża ich miarodajność i przydatność jako narzędzia ewaluacji pracowników. **Dlatego też powtarzane są postulaty dogłębnej reformy systemu ankietyzacji na UMK w celu zwiększenia zwrotności oraz precyzyjności i celowości kryteriów oceniania zajęć.** Kierownicy zgłaszają następujące propozycje:

- wprowadzenie (wzorem jednej z polskich uczelni) do ankiety pytania o stopień zaangażowania studentki/-ta w dane zajęcia;
- wprowadzenie obowiązku wypełniania ankiet;
- uwzględnianie tylko tych ankiet, które zostały wypełnione przez co najmniej 51% uczestników zajęć;
- udostępnienie wyników ankiet w formatach edytowalnych, co ułatwiłoby przygotowanie statystyk opisowych (ten postulat był już zgłoszony w roku ubiegłym);
- modyfikacja pytań w ankietach, które w aktualnej formie są dla studentów niejasne lub zbyt ogólnikowe.

Ponadto **skrytykowano decyzję o ukrywaniu komentarzy studentów** w formularzach ankiet dostępnych dla pracowników, co powoduje, że oceniany tą drogą nauczyciel akademicki nie otrzymuje szansy na pełne zrewidowanie prowadzonych zajęć i wykorzystanie uwag zawartych w ankiecie do wprowadzenia ewentualnych zmian.

Dr hab. Andrzej Moroz, prof. UMK
Prodziekan ds. współpracy z zagranicą, organizacji i rozwoju
Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia
Wydział Humanistyczny UMK
w miejscu

Toruń, 21 grudnia 2021 r.

Dr hab. Violetta Wróblewska, prof. UMK
Dziekan Wydziału Humanistycznego UMK
w miejscu

Dr hab. Arkadiusz Karwacki, prof. UMK
Przewodniczący Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia
w miejscu

Rekomendacje Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia
opracowane na podstawie
studenckich ankiet i hospitacji zajęć prowadzonych
na Wydziale Humanistycznym UMK w roku akademickim 2020/2021

W nawiązaniu do Zarządzenia nr 255 Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia – uwzględniając opracowane przez prodziekana ds. kształcenia, dra hab. Piotra Sadkowskiego, prof. UMK, w porozumieniu z kierownikami katedr wyniki ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć – przygotowała rekomendacje dotyczące usprawnienia procesu dydaktycznego na Wydziale Humanistycznym UMK.

1. Informacja o stanie realizacji rekomendacji (usprawnień) zadeklarowanych w raporcie z roku poprzedniego oraz efektach wdrożenia tych rekomendacji

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia w badaniu z roku poprzedniego, odnosząc się do wyników ankiet z roku akademickiego 2019/2020, sformułowała osiem rekomendacji szczegółowych. Przede wszystkim ponawianym od wielu lat postulatem jest realizacja działań zmierzających do zwiększenia stopnia zwrotności ankiet studenckich. Komisja zasugerowała, aby efekt ten osiągnąć poprzez kontynuowanie corocznych spotkań studentów z władzami dziekańskimi, których celem jest omówienie wyników wcześniejszych procesów ankietyzacji oraz zwrócenie uwagi na fakt uwzględniania sugestii studenckich w modyfikacjach programów studiów. Z postulatem tym wiąże się inna rekomendacja, zgodnie z którą należałoby podjąć działania umożliwiające wcześniejszy dostęp do wyników ankietyzacji, co pozwoli na szybsze wprowadzenie usprawnień do procesu dydaktycznego. Zgodnie z pierwszą z wymienionych rekomendacji sugerowane spotkania ze studentami odbyły się na przełomie marca i kwietnia 2021 roku. Jak można przypuszczać, obserwowany w roku bieżącym niewielki wzrost zwrotności ankiet mógł być ich efektem. Drugi przytoczony postulat został przekazany Uczelnianej Radzie ds. Jakości Kształcenia, gdyż jego zastosowanie wymaga rozstrzygnięć na szczeblu rektorskim. Jego efektem są zmiany w systemie informatycznym, które pozwalają na bieżąco śledzić wyniki procesu ankietyzacji.

W rekomendacjach wynikających z analizy przebiegu procesu dydaktycznego w roku akademickim 2019/2020 pojawiły się także sugestie dotyczące zwrócenia głębszej uwagi na potrzeby studentów zagranicznych. W sposób szczególny podkreślano konieczność wskazania osobom prowadzącym zajęcia różnic interkulturowych związanych z kształceniem obcokrajowców. Przede wszystkim więc wszystkie zidentyfikowane problemy zostały przekazane członkom komisji wydziałowych. Dodatkowo – zgodnie ze sformułowaną rekomendacją – władze wydziału zwróciły uwagę pracowników na specyfikę pracy ze studentem zagranicznym, jak również zachęciły do korzystania z – organizowanych na Uniwersytecie – szkoleń dotyczących prowadzenia zajęć z uwzględnieniem różnic interkulturowych.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia podkreśliła również wagę formułowanych przez studentów zastrzeżeń dotyczących sposobu realizacji zajęć prowadzonych przez doktorantów oraz niektórych pracowników etatowych i nieetatowych. Zaznaczyła ona przy tym potrzebę rozszerzenia współprowadzenia zajęć przez doktorantów oraz częstszej hospitacji zajęć prowadzonych samodzielnie. Obie rekomendacje zostały przekazane kierownikom właściwych katedr oraz opiekunom doktorantów. Na tej podstawie przeprowadzono rozmowy wyjaśniające. Poproszono także opiekunów o roztoczenie szerszej kontroli nad procesem dydaktycznym realizowanym przez doktorantów. Dodatkowo w bieżącym roku zdecydowana większość pracowników wydziału była poddana ocenie okresowej, uwzględniającej m.in. wyniki ankietyzacji procesu dydaktycznego. Efektem tych działań były sformułowane w arkuszach ocen zalecenia.

Komisja wypowiedziała się także w ramach proponowanych rekomendacji odnośnie do szczegółowych postulatów studentów, w tym ich prośby o umieszczanie w systemie informatycznym sylabusów zajęć oraz jednoznaczne określanie w nich metod kształcenia i kryteriów oceny. Wszystkie sformułowane zastrzeżenia zostały przekazane członkom Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia z prośbą o przekazanie ich kierownikom katedr oraz rozważenie przygotowania – przez władze dziekańskie – listu do pracowników. Działania wymagane powyższą rekomendacją zostały zrealizowane.

Wśród rekomendacji sformułowanych przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia w stosunku do cyklu dydaktycznego 2019/2020 znajdują się także sugestie dotyczące nieadekwatności niektórych pytań zawartych w formularzu ankiety oraz kwestii związanych z potrzebą wskazywania studentom bezpośredniej zależności między nabywaną wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami społecznymi a ich skutkami praktycznymi oraz odmienności kształcenia na profilu ogólnoakademickim i praktycznym. Rekomendacje szczegółowe zostały przekazane przedstawicielom poszczególnych jednostek w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, a za ich pośrednictwem koordynatorom kierunków. Dodatkowo wątek ten został podjęty na spotkaniu władz dziekańskich ze studentami wydziału. Problem konstrukcji ankiety został przekazany Uczelnianej Radzie ds. Jakości Kształcenia. Komisja akceptuje wobec powyższego fakt zrealizowania wskazanych rekomendacji.

2. Porównanie uzyskanych wyników pomiaru z wynikami z 3 poprzednich pomiarów

Wyniki tegorocznego procesu oceny zajęć dydaktycznych z perspektywy ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć prowadzonych przez pracowników nie odbiegają w znacznym stopniu od wyników trzech wcześniejszych procesów. Przede wszystkim wzrosła w stosunku do roku ubiegłego sumaryczna zwrotność ankiet i osiągnęła najwyższy do tej pory wskaźnik (25,83%), co jest tendencją przeciwną do spadku notowanego na UMK, wynoszącego 10,97% w roku bieżącym w stosunku do 11,34% w roku ubiegłym. Oceny przypisywane prowadzącym, określonym zajęciom oraz wybranym ich aspektom tylko w niewielkim stopniu odbiegają od wyników pomiarów przeprowadzonych w trzech poprzednich latach akademickich. Jak się

więc wydaje, sposób realizacji procesu dydaktycznego w roku akademickim 2020/2021 nie przełożył się znacząco na jego ocenę. Nie zmienia to jednak faktu, że zaobserwowane różnice nie budzą większego niepokoju, jak również mają swoje obiektywne uzasadnienie. Porównanie bieżącego procesu ankietyzacji z wynikami pomiarów przeprowadzonych w trzech poprzednich latach akademickich prezentuje poniższa tabela.

Czynnik/rok akademicki	2020/2021	2019/2020	2018/2019	2017/2018
Zwrotność	25,83%	24,29%	25,67%	22,90%
Ogólna ocena zajęć	4,59	4,60	4,64	4,63
Ocena prowadzącego	4,63	4,63	4,68	4,67
Ocena osiągniętych efektów uczenia	4,53	4,53	4,57	4,57
Prowadzący był dostępny dla studentów na konsultacjach	4,73	4,73	4,79	4,77
Prowadzący wykazywał właściwy poziom kultury osobistej	4,75	4,73	4,77	4,76
Prowadzący był zawsze przygotowany do zajęć	4,68	4,70	4,75	4,73
Prowadzący efektywnie wykorzystywał czas przeznaczony na zajęcia	4,55	4,58	4,61	4,62
Prowadzący ocenił studentów sprawiedliwie	4,61	4,58	4,64	4,62
Prowadzący realizował zajęcia w sposób jasny i zrozumiały	4,44	4,47	4,53	4,52
Program zajęć zawarty w sylabusie został w całości zrealizowany	4,65	4,64	4,67	4,66
Treść zajęć i sposób ich prowadzenia umożliwiły osiągnięcie zawartych w sylabusie efektów kształcenia	4,49	4,50	4,55	4,56
To były wartościowe zajęcia	4,44	4,45	4,48	4,48

3. Opis podstawowych problemów wymagających działań naprawczych (usprawniających)

Pomimo dość wysokiej – dobrej i bardzo dobrej – oceny procesu dydaktycznego istnieją jego elementy, które wymagają szczególnej uwagi władz dziekańskich i rektorskich:

- (1) Pomimo obserwowanego z roku na rok wzrostu stopnia zwrotności ankiet studenckich nadal pozostaje on na relatywnie niskim poziomie, co utrudnia ewaluację procesu kształcenia oraz zastosowanie odpowiednich procedur jego udoskonalania. Problem ten był wyraźnie podnoszony przez kierowników katedr w kontekście formułowanych komentarzy do procesu oceny zajęć dydaktycznych.
- (2) Powracając kolejny już raz kwestią jest problem niedoskonałości procesu ankietyzacji. Zwraca się tu w sposób szczególny uwagę na trzy zagadnienia. Po pierwsze, wskazuje się tu na konstrukcję samej ankiety, m.in. kwestie dostosowywania kształtu pytań do realiów realizowanego procesu dydaktycznego, co w sposób szczególny odnosi się do adekwatności niektórych pytań oraz precyzyjniejszego określania ich intencji, np. w wypadku wartościowości określonych zajęć. Po drugie, zwraca się uwagę na utrudnienia w realizacji samego procesu ankietyzacji, co dotyczy m.in. wypracowania procedur współpracy z innymi wydziałami w procesie ewaluacji współorganizowanych zajęć dydaktycznych. Po trzecie, osobnego namysłu wymaga problem związany z ograniczeniem dostępu osób prowadzących zajęcia do komentarzy formułowanych pod ich adresem przez studentów. Czynnikiem ten bowiem prowadzi do sytuacji, w której

pracownik nie ma możliwości zapoznania się z formułowanymi przez studentów zastrzeżeniami na żadnym etapie procedury oceny zajęć dydaktycznych.

- (3) Podobnie jak w ubiegłorocznym badaniu dostrzega się konieczność intensyfikacji działań związanych z dokumentacją procesu dydaktycznego. W sposób szczególnie działania te sprowadzają się do kilku elementów. Dotyczą przede wszystkim terminowości przygotowywania sylabusów i umieszczania ich w systemach informatycznych, jak również uwzględniania w nich jednoznacznie określonych metod i kryteriów oceny, zgodnych z przypisanymi do przedmiotu i podlegającymi ewaluacji efektami uczenia się. Działania te wiążą się także z koniecznością zaznajamiania studentów w trakcie zajęć ze sformułowanymi w sylabusach wymaganiami. Z opisywanym tu procesem wiążą się dodatkowo czynności zmierzające do poprawy efektywności pracy dydaktycznej, co w szczególności dotyczy zwiększenia zakresu stosowania metod kształcenia aktywizujących w większym stopniu studentów, konieczności zapewniania informacji zwrotnej zarówno w trakcie zajęć, jak i w procesie ich ewaluacji czy ściślejszego skorelowania realizowanych zajęć z – ujętymi w sylabusie – założeniami przedmiotu.
- (4) Zarówno w ankietach studenckich, jak i formularzach hospitacyjnych pojawiają się także uwagi dotyczące zajęć realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość. W tym zakresie większej dbałości ze strony osób prowadzących wymaga problem ograniczeń komunikacyjnych w trakcie zajęć oraz próba minimalizacji utrudnień wynikających z zależności od technicznej strony procesu dydaktycznego. Dodatkowo wskazuje się na przewagę synchronicznej formy prowadzenia zajęć, na konieczność poszukiwania rozwiązań wynikających z niekompatybilności pewnych typów zajęć (np. warsztatowych czy wymagających wielokierunkowej interakcji) ze zdalną formą ich realizacji, jak również działań zmierzających do indywidualizacji procesu nauczania w tej formie.
- (5) Pewnym problemem związanym z realizacją procesu dydaktycznego jest niższa – w jednostkowych wypadkach – ocena zajęć prowadzonych przez pracowników nieetatowych, m.in. na kierunkach praktycznych, oraz doktorantów. Istotne z tego punktu widzenia wydaje się wobec tego przywiązywanie większej wagi do powierzania zajęć osobom z odpowiednimi kompetencjami naukowymi lub zawodowymi.
- (6) Niewielki odsetek zawartych w ankietach uwag odnosi się do indywidualnego stosunku osób prowadzących do studentów. Z uwagi jednak na wagę tego problemu jest niezwykle istotne, aby kwestie tej natury każdorazowo stanowiły przedmiot rozmów wyjaśniających.

4. Wykaz działań usprawniających

Lp.	Rekomendacja	Osoba odpowiedzialna	Termin
1.	Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia stopnia zwrotności ankiet studenckich przez zachęcanie do ich wypełniania oraz wskazywanie na skuteczność takiej procedury	Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia wspólnie z prodziekanem ds. studenckich i prodziekanem ds. kształcenia	Cykliczne spotkania władz dziekańskich ze studentami WH na początku 2. semestru roku akademickiego
2.	Zwrócenie uwagi na nieadekwatność niektórych pytań ankiety w stosunku do realiów procesu dydaktycznego, ich nieprecyzyjności	Informacja przekazania Uczelnianej Radzie ds. Jakości Kształcenia	W postaci niniejszej rekomendacji

3.	Zwracanie szczególnej uwagi na terminowe umieszczanie sylabusów zajęć w systemie informatycznym oraz konieczności uwzględniania w nich jasno określonych metod kształcenia i kryteriów oceny , jak również zaznajamiania z nimi studentów w czasie zajęć.	Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia, przedstawiciele poszczególnych jednostek w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia	Wiosna – lato 2022
4.	Zwrócenie większej uwagi na ograniczenia procesu dydaktycznego realizowanego za pośrednictwem metod i technik kształcenia na odległość .	Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia wspólnie z prodziekanem ds. kształcenia	Wiosna – lato 2022
5.	Podjęcie działań w stosunku do nisko ocenianych prowadzących oraz osób naruszających zasady akademickie poprzez przekazanie rekomendacji Dziekanowi WH, kierownikom katedr i koordynatorom kierunków	Wydziałowy koordynator ds. jakości kształcenia – rekomendacja przekazana Dziekanowi WH, kierownikom katedr i koordynatorom kierunków	Wiosna 2022

5. Wnioski końcowe

Przeprowadzona ewaluacja będąca wynikiem analizy procesu ankietyzacji oraz hospitacji wskazuje na generalnie stabilny poziom oceny zarówno pracowników, jak i zajęć dydaktycznych, nieodbiegający w znaczny sposób od ogólnej oceny zajęć na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wskazane w latach ubiegłych problemy były przedmiotem szczególnej uwagi władz dziekańskich oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Większość zaproponowanych w latach ubiegłych rekomendacji podlegała realizacji, niemniej ich skuteczność jest w znacznej mierze ograniczona przez sytuację pandemiczną.